

Сергій КАНДЗЮБА

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних технологій
та інформаційних систем ДРІДУ НАДУ*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЕСМ ALFRESCO ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТООБІГУ В ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ І ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

30 листопада 2011 року Кабінет Міністрів України затвердив Державну цільову науково-технічну програму використання в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом на 2012-2015 роки [1]. Основна мета Програми – поступово забезпечити перехід органів державної влади на програмне забезпечення з відкритим кодом, що дозволило б скоротити бюджетні витрати на легалізацію та придбання пропріетарного програмного забезпечення. Передбачалося, що бюджетні кошти будуть переспрямовані на підтримку вітчизняних розробників програмного забезпечення. Це дозволило би створити сприятливі умови для залучення інвестицій у розвиток української ІТ-індустрії.

Програма передбачала створення загальнодоступного інформаційного ресурсу з технічної підтримки програмного ресурсу з відкритим кодом та єдиного Реєстру програмного забезпечення, що використовується в органах державної влади. В межах Програми передбачалося також організувати підвищення кваліфікації державних службовців.

Ще у щорічній доповіді Кабінету Міністрів України «Про стан інформатизації та розвиток інформаційного суспільства в Україні» за 2013 рік [2] зазначалося, що програмне забезпечення з відкритим кодом надає можливості, як мінімум, цілком достатні для переважної більшості завдань, що вирішуються з використанням комп'ютерів в органах державної влади.

За даними моніторингу за 2013 рік відсоток використання ПЗ з відкритим кодом в органах державної влади становив 17,65% від загального обсягу примірників, які використовувалися в органах державної влади. Найпоширенішими вільними програмами, що використовувалися в органах державної влади були офісний пакет Open Office (1,85% від загальної кількості примірників), операційна система Linux (0,83%), архіватор 7-zip (6,62%).

Ще гірше йдуть справи з використанням вільного програмного забезпечення для організації електронного документообігу.

У 2015 році коаліцією неурядових організацій – ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», Асоціація міст України, Асоціація органів місцевого самоврядування, Асоціація «Міста електронного врядування України», ГО «Європейський діалог», Громадянська мережа «ОПОРА» – було проведено моніторинг застосування СЕД у 125 найбільших містах України [3]. Найбільше поширення у містах, де проводилося дослідження, мають такі системи електронного документообігу: АСКОД, «DocsVision», «iTS Office», «Optima Work-Flow», «Megapolis.Документообіг», «Lotus Notes», «KAI-Документообіг»,

«Діловод», «Діло», «Діло-Підприємство», «ДОК ПРОФ 2.0», «el-Dok system», «FossDoc», «IDS-Documents», «1С:Документооборот ПРОФ». У частині міст впроваджено окремі елементи комплексної системи електронного документообігу, як правило, власної розробки: реєстрація звернень громадян, вхідних та вихідних документів, електронний архів. Серед перерахованих програм вільне ПЗ відсутнє.

У зв'язку з вищевикладеним, актуальним завданням є вивчення досвіду зарубіжних країн, які давно й успішно використовуються вільне ПЗ для організації електронного документообігу. Як приклад, розглянемо один з найбільш популярних програмних продуктів – ECM Alfresco [4].

Alfresco розробляється однойменною компанією і являє собою єдину платформу управління корпоративними інформаційними ресурсами. Alfresco має відкритий вихідний код, відповідає відкритим стандартам і є провідною альтернативою комерційним рішенням на ринку ECM-систем.

Alfresco – унікальна платформа, на базі якої можлива побудова рішень найширшого спектра призначення: систем електронного документообігу, систем автоматизації бізнес-процесів і управління проектами, порталів, архівів, систем публікації інформації в соціальних мережах, систем організації спільної роботи співробітників, партнерів по бізнесу і клієнтів, а також багатьох інших.

Програмне забезпечення Alfresco випускається у двох версіях: безкоштовної – Community Edition і комерційної – Enterprise Edition, спочатку названої Alfresco One, а пізніше перейменованої в Alfresco Content Service, які відрізняються наявністю підтримки і додаткової функціональності.

Наведемо деякі приклади використання Alfresco в державних установах і органах публічної влади.

NASA Langley Research Center (США) – найстаріший галузевий дослідний центр NASA, що надає аеронавігаційне, аероакустичне і структурне тестування, а також дослідні послуги для департаментів NASA, Міністерства оборони США (Department of Defense (DoD)) і комерційних клієнтів (<https://www.alfresco.com/customers/nasa-langley-research-center>).

У NASA був власний портал aeroCOMPASS, який дозволяв центру NASA Langley Research Center створювати окремі сайти для поширення документів і колективної роботи, а також для поширення заміток і різних дослідницьких файлів. Після 10-ти років експлуатації програмне забезпечення aeroCOMPASS застаріло і вже не задовольняло суворим вимогам безпеки NASA.

Іншими словами, для NASA виникла необхідність перемістити aeroCOMPASS разом з 800-ми постійно використовуваними сайтами в сучасне середовище для колективної роботи і управління документацією. Таке середовище повинно було б забезпечити NASA можливості гнучкого налаштування, міграцію існуючих сайтів і контенту, виконання вимог з безпеки.

Агентство NASA досліджувало велику кількість систем управління документами та дійшло висновку, що платформа Alfresco найкращим чином відповідає всім вимогам.

До основних результатів впровадження Alfresco можна віднести такі:

- створено відкрите і безпечне середовище для колективної роботи;
- розширені можливості для колективної роботи;
- полегшено поточне настроювання системи;
- проведена міграція понад 800 сайтів і 200 тис. документів до нової системи;
- організований загальний доступ до контенту для 3000 користувачів.

Спільнота Агломерації Монпельє (Франція) забезпечена надійною взаємодією з 31 муніципалітетом, завдяки Alfresco In The Cloud (<https://www.alfresco.com/customers/agglomeration-community-montpellier>).

Спільнота Агломерації в Монпельє є результатом широкого руху по всій Франції, результатом якого є об'єднання муніципалітетів-сателітів в регіоні. Спільнота Агломерації Монпельє об'єднує 31 муніципалітет загальною чисельністю приблизно 400 000 жителів.

Як і багато місцевих органів публічної влади у Франції, Спільнота Агломерації Монпельє робить кроки з оцифрування своїх документів і процесів. Зокрема, уряд Франції зобов'язав, щоб станом на 1 січня 2015 року всі документи, обмін якими проводилися між місцевими громадами та ключовими партнерами по місцевому самоврядуванню, повинні направлятися в електронному вигляді. Для цього необхідно було вирішити такі завдання:

- оцифрувати документи і виконувати вимоги уряду щодо модернізації, архівування документів та економії витрат;
- замінити файлові сервери рішенням, яке інтегровано з інформаційною системою, і може обробляти права користувачів, метадані та управління версіями;
- створити спільні простори для внутрішніх користувачів і зовнішніх партнерів;
- зберігати довідкові документи (укладені контракти, специфікації вимог, замовлення на покупку, записки, протоколи засідань міської ради та підсумкові рішення, карти муніципалітетів, посадові інструкції державних службовців і т. д.) в кожному департаменті і зробити їх доступними;
- забезпечити доступ в Інтернеті і на мобільних пристроях.

Alfresco виявилася оптимальним рішенням для управління документами, яке відповідає всім вимогам ІТ-відділу Спільноти Агломерації. Оскільки це рішення з відкритим вихідним кодом, стало можливим зекономити гроші платників податків і легко інтегруватися з іншими бізнес-додатками.

Брістольська Міська Рада (Великобританія)
(<https://www.alfresco.com/customers/bristol-city-council>).

Брістоль – це велике процвітаюче місто з тривалою історією. З населенням більше 441 300 чоловік, це – найбільше місто на південному заході Англії. Місто обслуговується унітарним органом – Брістольською Міською Радою, яка відповідає за надання всіх публічних послуг у Брістолі.

У 2011 році у відповідь на скорочення фінансування центрального уряду Брістольський Міська Рада приступила до здійснення великої програми перетворень, щоб заощадити 70 млн. фунтів стерлінгів зі свого річного оперативного бюджету і одночасно надати більше послуг.

Аналіз надання послуг Радою виявив проблеми управління інформацією, які могли б ускладнити перехід до вдосконалених, більш доступних і більш ефективних послуг. Щоб успішно раціоналізувати і реконструювати свої послуги, Брістольська Міська Рада повинна була узгодити свої протоколи обміну інформацією та сприяти поліпшенню обміну даними та інформацією, видаленню або розробці захищених інформаційних систем і наданню доступу до даних на рівні Ради.

Після ретельного процесу оцінки, який враховував такі фактори, як вартість, зручність використання і дотримання відкритих стандартів, була обрана Alfresco, як найкраща в своєму класі.

Отримані результати впровадження Alfresco тут виявилися такими:

- оптимізоване і автоматизоване управління електронними документами;
- поліпшене внутрішнє співробітництво та обміну файлами, а також співпраця з партнерськими агенціями;
- забезпечено більш простий обмін даними в Раді і з зовнішніми організаціями;
- забезпечено впровадження інноваційних методів роботи з персоналом. у тому числі мобільних, які працюють з віддаленими кадровими ресурсами та цифровою звітністю;
- підвищено продуктивність і ефективність надання послуг громадянам;
- забезпечено підтримку автоматизованих цифрових послуг для бізнес-клієнтів;
- за умови повного масштабування рішення до 7000 співробітників зможуть співпрацювати одночасно.

Розглянуті приклади дозволяють зробити висновок про актуальність використання вільного ПЗ для організації електронного документообігу в державних установах і органах публічної влади України.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми використання в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом на 2012-2015 роки : Постанова КМУ від 30 листопада 2011 р. № 1269 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1269-2011-п/print13764160224793>.

2. Доповідь про стан інформатизації та розвиток інформаційного суспільства в Україні за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dknii.gov.ua/sites/default/files/stan_informatyzacii_20132.pdf. – Назва з екрану.

3. 100 міст – крок вперед. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді / І. С. Куспляк, А. О. Серенок; за заг. ред. І. С. Куспляка. – Вінниця : ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2015. – 86 с.

4. Alfresco: Activate Process and Content to Make Business Flow. – Access mode : <https://www.alfresco.com/>. – Title from screen.